

**SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO-
PROFILAKTYCZNY**

**LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO
IM. CZESŁAWA TAŃSKIEGO
W PUSZCZY MARIAŃSKIEJ**

SPIS TREŚCI

Rozdział I Preambuła

Rozdział II Wstęp do programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły

Rozdział III Wartości wybrane przez społeczność szkolną

Rozdział IV Diagnoza potrzeb i problemów w środowisku szkolnym

Rozdział V Mapa środowiskowa czynników chroniących i czynników ryzyka w szkole

Rozdział VI Akty prawne

Rozdział VII Wizja i misja szkoły

Rozdział VIII Cel ogólny i cele szczegółowe programu wychowawczo-profilaktycznego

Rozdział IX Sylwetka absolwenta szkoły

Rozdział X Strategie wychowawczo-profilaktyczne szkoły

Rozdział XI Ceremoniał i tradycje szkoły

Rozdział XII Tryb postępowania w trudnych sytuacjach

Rozdział XIII Ewaluacja

Rozdział XIV Uchwalenie programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły

Rozdział XV Szczegółowy harmonogram działań wychowawczo-profilaktycznych

Rozdział I

Preambuła

Program wychowawczo-profilaktyczny powstał w oparciu o wizję i misję szkoły, po uprzednim zdiagnozowaniu potrzeb uczniów. Program ma za zadanie łączyć i integrować edukację, wychowanie, profilaktykę i promocję zdrowia szeroko pojętego. Został opracowany przez zespół wychowawców przy udziale uczniów i rodziców. Przedstawia treści i działania o charakterze wychowawczym podejmowane w szkole i jest realizowany przez wszystkich nauczycieli oraz pracowników administracyjno – obsługowych.

Rozdział II

Wstęp do programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły

Wychowanie to wspieranie młodego człowieka w rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane poprzez działania z zakresu profilaktyki młodzieży.

W świadomym i metodycznym wychowaniu szkolnym chodzi o to, aby działania wychowawczo-profilaktyczne były podporządkowane wszechstronnemu rozwojowi ucznia jako człowieka. W szkole należy prowadzić całościowe oddziaływanie wychowawcze wraz z uzupełniającymi działaniami profilaktycznymi - zarówno wspieraniem dzieci i młodzieży w prawidłowym rozwoju jak i zapobieganiem zachowaniom problemowym.

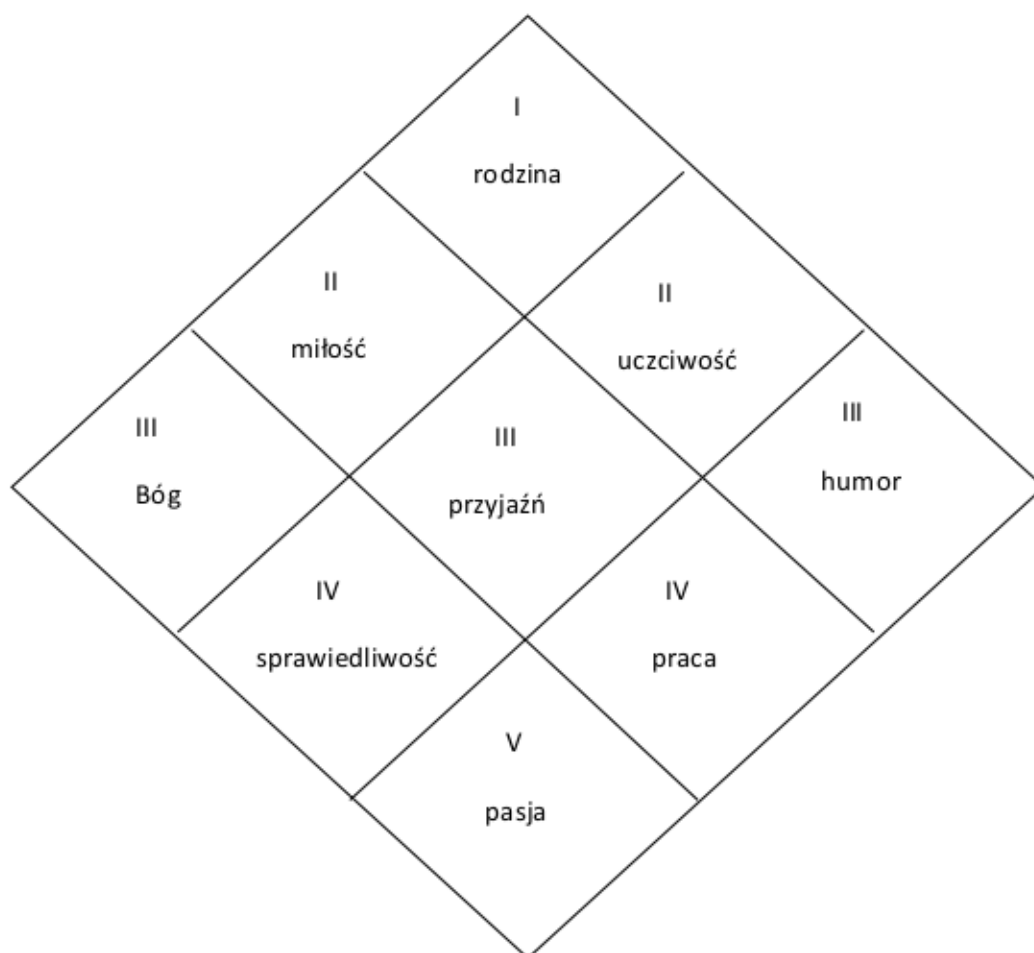
Rozdział III

Wartości wybrane przez społeczność szkoły

Wartości stają się tłem dla działań edukacyjnych, ponieważ człowiek aby się rozwijać potrzebuje wartości. Wybór wartości w oparciu o które szkoła chce działać jest zadaniem nadrzędnym w stosunku do takich zadań jak realizacja programu nauczania. Propagowanie wartości jest działaniem priorytetowym również w stosunku do sposobu w jaki nauczyciele prowadzą zajęcia. Szkoła działa opierając się na przyjętych wartościach i społecznie akceptowanych normach, wzmacnia i rozwija je w społeczności lokalnej.

Na podstawie ankiet przeprowadzonych przez uczniów, nauczycieli, pracowników administracji i rodziców określono wartości uznawane przez społeczność szkolną za najważniejsze.

Kryształ wartości społeczności naszej szkoły:

Rozdział IV

Diagnoza potrzeb i problemów w środowisku szkolnym

Wiedza o funkcjonowaniu ucznia zawarta jest w standardowych dokumentach szkoły i poradni psychologiczno-pedagogicznej. Do tych dokumentów zaliczamy:

- Dokumentację dostarczoną do szkoły podczas rekrutacji (świadectwa szkolne, zaświadczenia z OKE, podania, oświadczenia rodziców o stanie zdrowia ucznia)
- Dzienniki szkolne,
- Dziennik psychologa,
- Dokumentację poradni psychologiczno-pedagogicznej (opinie i orzeczenia) opisujące rodzaj oraz nasilenie zaburzeń występujących u młodzieży,
- Wyniki konkursów szkolnych,
- Wyniki sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych,
- Dokumentację związaną z pomocą psychologiczno-pedagogiczną organizowaną w szkole,
- Obserwacje prowadzone przez nauczycieli w szkole,
- Rozmowy/wywiady prowadzone z uczniami i ich rodzicami, nauczycielami, specjalistami, dyrektorem szkoły,
- Dane z ankiet, kwestionariuszy wypełniane przez uczniów, rodziców, nauczycieli,
- Analiza prac uczniów (wypracowania, rysunki, prace plastyczne itd.),
- Analiza osiągnięć uczniów,
- Dane z badań wykonane przez specjalistów (psycholog, doradca zawodowy).
- Raporty z ewaluacji pracy szkoły,
- Raporty z ewaluacji działań wychowawczych i profilaktycznych.

Na podstawie zebranych materiałów opracowano metaplan

<p>Jak jest?</p> <p>Opinia o szkole (wymagający dojazd z odległych miejscowości, niski poziom). Niskie wyniki na egzaminach. Uczniowie mają trudności w zapamiętywaniu, koncentracji uwagi i myśleniu abstrakcyjnym. Niska motywacja uczniów do nauki. Niska frekwencja rodziców na zebraniach.</p>	<p>Jak powinno być?</p> <p>Wysoki nabór. Wyższy poziom nauczania. Wysokie wyniki na egzaminach. Zmotywowani do nauki uczniowie. Systematyczna dobra współpraca rodziców ze szkołą. Zaufanie i szacunek do szkoły.</p>
<p>Dlaczego nie jest tak jak powinno być?</p> <p>Do szkoły przychodzą uczniowie mający małe możliwości intelektualne, uczniowie nie radzący sobie w kontaktach z rówieśnikami bądź z trudnościami emocjonalnymi. Szkoła jest na wsi, czasem jest utrudniony dojazd do niej. W sąsiednich miastach są duże licea z tradycjami. Dzieciom z mniejszymi możliwościami, mało zmotywowanymi do nauki trudno osiągnąć wysokie wyniki na egzaminie zewnętrznym.</p>	<p>Wnioski</p> <p>Skutecznie motywować uczniów do systematycznej pracy, pokazywać wartość nauki. Budować u uczniów właściwy obraz siebie, dać im możliwość poznania swoich mocnych stron i angażować do pracy nad słabymi stronami. Poprawić wizerunek szkoły. Wypromować szkołę w środowisku lokalnym.</p>

Uczniowie pochodzą z domów z problemami rodzinnymi, z rodzin rozbitych.	Zaangażować rodziców w życie szkoły. Wzmacniać rodziców w procesie wychowania swoich dzieci
---	--

Na podstawie zebranych informacji szkoła organizuje pomoc uczniom w następujących obszarach:

Aby zaradzić problemom i odpowiedzieć na potrzeby uczniów i ich rodziców szkoła podejmuje wiele działań:

1. Pracuje nad jakością kształcenia w celu osiągnięcia lepszych wyników na egzaminach (metody i formy pracy)
2. Rozpoznaje możliwości psychofizyczne ucznia i jego sytuacji społecznej,
3. Diagnozuje sposobów uczenia się,
4. Respektuje zalecenia poradni psychologiczno-pedagogicznej,
5. Udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej adekwatnej do potrzeb uczniów,
6. Organizuje wyjazdy integracyjne klas I,
7. Organizuje wyjazdy klas mundurowych,
8. Poszerza i uatrakcyjnia ofertę szkoły (klasy stewardess i stewardów, ogólnej, politechniczno-przyrodniczej, mundurowej)
9. Kształtuje kluczowe kompetencje przygotowując uczniów do wejścia na rynek pracy,
10. Uczestniczyła w projekcie Szkoły Uczącej Się i Szkoły Współpracy,
11. Stosuje ocenianie kształtujące,
12. Dostosowuje metody nauczania do możliwości psychofizycznych ucznia,
13. Rozpoznaje u uczniów style uczenia i wdraża do samodzielności w procesie uczenia się,
14. Motywuje uczniów do nauki i wiedzy i logicznego myślenia,
15. Stosuje naukę metodą projektów,
16. Nauczyciele i uczniowie korzystają z technologii informacyjno-komunikacyjnej,
17. Szkoła organizuje uroczystości szkolne i państwowe, w których uczniowie biorą udział,

18. Organizuje wycieczki edukacyjne,
19. Organizuje sesje i warsztaty naukowe (Naukowa Noc W Puszczy)
20. Prowadzi dodatkowe zajęcia m. in. ze środków unijnych,
21. Współpracuje z innymi szkołami i uczelniami wyższymi,
22. Organizuje konkursy szkolne i dla uczniów innych szkół.

Rozdział V

Mapa środowiskowa czynników chroniących i czynników ryzyka w szkole

Liceum Ogólnokształcące w Puszczy Mariańskiej jest szkołą położoną na terenie wiejskim, uczęszczają do niej uczniowie pobliskich miejscowości oraz uczniowie dojeżdżający z Żyrardowa, Skierniewic i innych miejscowości. Mamy dogodny dojazd do szkoły; autobus dowozi młodzież pod budynek szkoły.

Szkoła ma wieloletnią historię i tradycję, początki nauczania sięgają II wojny światowej.

Kadra pedagogiczna naszej szkoły to nauczyciele kompetentni, posiadający najwyższe stopnie zawodowe, życzliwi, ale wymagający; doskonalący własny warsztat pracy. Biorący aktywny udział w licznych projektach, programach i konkursach ogólnopolskich; wdrażający własne programy nauczania i wychowania, uczestniczący w innowacjach pedagogicznych, pełniący funkcje egzaminatorów egzaminu maturalnego. Nauczyciele stawiają na indywidualny rozwój każdego ucznia. Szanują uczniów, dominuje u nich postawa „w czym mogę Ci pomóc”. Stwarzają uczniom możliwość osiągnięcia sukcesu w wielu sferach. Uczniowie biorą udział w konkursach szkolnych, przedsięwzięciach teatralnych, warsztatach, kołach zainteresowań, projektach unijnych i zajęciach wyjazdowych.

Współpracujemy z wieloma instytucjami: PLL LOT, WAT, MON, SHG, PWSZ w Skierniewicach, 1 Warszawska Brygada Pancerna Warszawa Wesola, Nadleśnictwo Radziwiłłów, Powiatowa Komenda Policji w Żyrardowie, Ochotnicza Straż Pożarna, Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Pogotowie Ratunkowe, JW.w Puszczy Mariańskiej, Zakład Poprawczy w Studzieńcu oraz wieloma szkołami w kraju i za granicą.

Szkoła znajduje się w otulinie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego; szkoła otoczony jest arboretum. Nasze liceum mieści się w zabytkowym budynku. Jest po kapitalnym remoncie, dlatego prezentuje się bardzo elegancko. Wewnątrz są przestronne, jasne pracownie z nowoczesnym wyposażeniem, estetycznie urządzone i dostosowane do potrzeb uczniów i edukacji na miarę XXI wieku.

W szkole mieści się 12 klasopracowni z zasobem pozwalającym na prowadzenie lekcji z wykorzystaniem technologii informacyjnej. Posiadamy pełnowymiarową salę gimnastyczną, siłownię i nowoczesny kompleks sportowy na zewnątrz. Dysponujemy bogatym sprzętem sportowym. Nasi uczniowie otoczeni są fachową opieką psychologiczną. W szkole pracuje pielęgniarka (jeden dzień w tygodniu). Dysponujemy

bogatym księgozbiorem w bibliotece szkolnej. Uczniowie mogą korzystać z pokoju cichej nauki ucząc się tam lub wypoczywając.

Uczniowie lubią swoją szkołę. Inicjują wiele ciekawych przedsięwzięć, uczestniczą w życiu kulturalnym lokalnej społeczności.

Nasza szkoła jest przyjazna uczniom. Panuje w niej wyjątkowy klimat- rodzinna atmosfera. Jest niewielka (około 150 uczniów), więc wszyscy się znają i szanują. Taka atmosfera dobrze służy pracy i wzajemnym relacjom.

Rozdział VI

Akty prawne

- ❖ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r.
- ❖ Ustawa Prawo Oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.
- ❖ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej i wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej
- ❖ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- ❖ Statut Liceum Ogólnokształcącego im. Czesława Tańskiego w Puszczy Mariańskiej
- ❖ Wnioski Rady Pedagogicznej, Samorządu Uczniowskiego i Rady Rodziców
- ❖ Ustawa Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982 r.
- ❖ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”
- ❖ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 01 stycznia 2012 w sprawie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej

Rozdział VII

Wizja i misja szkoły

Wychodząc z założenia, że *„Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowaniu polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata”* uznajemy szkołę za jeden z najważniejszych elementów biorących udział w wychowaniu młodego pokolenia.

Misja szkoły- *Uczymy nie dla szkoły lecz dla życia*

- ❖ budowa kompleksowo oddziałującego środowiska wychowawczego mającego na celu wszechstronny rozwój uczniów pod kątem realizacji praw człowieka (w wymiarze intelektualnym, społecznym, zdrowotnym, ekologicznym, estetycznym, moralnym, duchowym) i przygotowanie ich do wyboru dalszej drogi kształcenia i wyboru drogi zawodowej
- ❖ upowszechnianie modelu szkoły jako efektywnego środowiska wychowawczego w społeczności lokalnej
- ❖ wspieranie wychowawczej roli rodziny, integrowanie działań szkoły i rodziców
- ❖ kształtowanie pozytywnego stosunku do takich wartości jak miłość, małżeństwo, rodzina, przyjaźń, akceptacja i szacunek w relacjach międzyludzkich, uświadomienie roli rodziny w życiu człowieka, kształtowanie efektywnych sposobów komunikowania się i wzajemnego zrozumienia.

Rozdział VIII

Cel ogólny i cele szczegółowe programu

Zadaniem szkoły jest kształtowanie u uczniów postawy warunkującej sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie; przygotowanie do życia w społeczeństwie informacyjnym i kształcenia przez całe życie. Ważnym zadaniem szkoły jest także edukacja zdrowotna, której celem jest rozwijanie u uczniów postawy dbałości o zdrowie własne i innych ludzi oraz umiejętności tworzenia środowiska sprzyjającego zdrowiu. W procesie kształcenia ogólnego szkoła kształtuje u uczniów postawy sprzyjające ich dalszemu rozwojowi indywidualnemu i społecznemu, takie jak: uczciwość, wiarygodność, odpowiedzialność, wytrwałość, poczucie własnej wartości, szacunek dla innych ludzi, ciekawość poznawcza, kreatywność, przedsiębiorczość, kultura osobista, gotowość do uczestnictwa w kulturze, podejmowania inicjatyw oraz do pracy zespołowej. W rozwoju społecznym bardzo ważne jest kształtowanie postawy obywatelskiej, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także postawy poszanowania dla innych kultur i tradycji. Szkoła podejmuje odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji. Szkoła podejmuje działania zapewniające bezpieczeństwo uczniów, prowadzi profilaktykę uzależnień, zapewnia pomoc wychowawczą. Najważniejszym środowiskiem ucznia jest rodzina. Działania podejmowane przez szkołę wspomagają i uzupełniają w tym zakresie działania rodziców.

Cele szczegółowe

1. Rozwijanie wszechstronnej osobowości ucznia : intelektualnej, psychicznej, społecznej, zdrowotnej i moralnej
2. Kształtowanie postaw społecznych i obywatelskich w oparciu o życie klasy, szkoły oraz miejsce ucznia w środowisku

3. Wdrażanie uczniów do twórczego poznawania siebie i kierowania własnym rozwojem, wskazywanie mocnych stron swojej osobowości, rozwijania ciekawości świata oraz indywidualnych zainteresowań
4. Kształtowanie wysokiej kultury osobistej poprzez wspólne ustalenie norm zachowania, uświadomienie młodzieży praw i obowiązków ucznia oraz ich przestrzegania
5. Stwarzanie warunków do samodzielnego podejmowania zadań i ponoszenia za nie odpowiedzialności
6. Kształtowanie ludzi mądrych, znających historię i kulturę własnego kraju, regionu i szkoły, odpowiedzialnych za ich rozwój, przyszłość i pozycję
7. Podejmowanie działań związanych z poznawaniem przez uczniów miejsc ważnych dla pamięci narodowej, z wykorzystywaniem różnych form upamiętnienia postaci i wydarzeń z przeszłości a także z obchodami najważniejszych świąt narodowych i kultywowaniem symboli narodowych
8. Uczenie uczniów postaw poszanowania prawa i praworządności oraz budowania autorytetu poprzez jakość wykonywanej pracy, postawę moralną, pasję zaangażowanego, wartościowego życia
9. Kształtowanie postaw tolerancji, dialogu, szanowania odmienności poglądów i przekonań innych ludzi, do odpowiedzialności za siebie, swoją pracę i otoczenie
10. Kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym
11. Umożliwienie dokonania świadomego wyboru kierunku dalszego kształcenia, otwarcie procesu kształcenia się przez całe życie
12. Dążenie do tworzenia szkoły bezpiecznej, zintegrowanej, przyjaznej, wolnej od patologii
13. Umożliwienie uczniom korzystanie z porad i pomocy psychologicznej i pedagogicznej
14. Pomoc w kształtowaniu prawidłowych relacji we własnej rodzinie. Integrowanie działań szkoły i rodziny
15. Wspomaganie młodych ludzi w przygotowaniu do odpowiedzialnego życia rodzinnego, kulturowego, społecznego i zawodowego
16. Kształtowanie dbałości o zdrowie i rozwój sprawności ruchowej oraz wdrożenie działań profilaktycznych. Zadaniem szkoły jest kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów, w tym wyrabianie nawyków higienicznych uczenie bezpiecznych zachowań dla zdrowia własnego i innych osób, ponadto ugruntowanie wiedzy z zakresu prawidłowego odżywiania się oraz uświadomienie korzyści płynących z aktywności fizycznej i wdrażania profilaktyki
17. Kształtowanie troski o środowisko naturalne
18. Ochrona uczniów przed przemocą, narkomanią i AIDS

19. Wspieranie rodziców w procesie wychowania
20. Zapewnienie młodzieży pomocy wychowawczej
21. Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa w szkole i poza nią poprzez:
  - utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki
  - upowszechnianie wśród młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych, w tym związanych z korzystaniem z technologii informacyjno komunikacyjnych
  - współpracę organów administracji publicznej, w tym organów prowadzących szkołę, m. in. z Policją oraz jednostkami innych służb w ramach działań podnoszących bezpieczeństwo młodzieży
22. Przeciwdziałanie przemocy i agresji, dostarczenie nauczycielom i wychowawcom metod, narzędzi i procedur oraz wykształcenie umiejętności pozwalających na samodzielne przeciwdziałanie agresji wśród młodzieży
23. Profilaktyka uzależnień, uświadomienie młodzieży szkodliwości palenia tytoniu, picia alkoholu, brania narkotyków i dopalaczy oraz uzależnienia od technologii informacyjnej i hazardu
24. Przeciwdziałanie kradzieżom na terenie szkoły i poza szkołą, kształtowanie postaw szacunku do mienia własnego, cudzego i społecznego
25. Zwiększanie umiejętności młodzieży w radzeniu sobie ze stresem, kształtowanie umiejętności zapobiegania negatywnym skutkom stresu i redukcji napięcia emocjonalnego
26. Dbalność o czystość i piękno języka polskiego
27. Zapobieganie obniżonej frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych
28. Zapobieganie niepowodzeniom uczniów w nauce i organizowanie pomocy wyrównawczej.

Rozdział IX

Sylwetka absolwenta szkoły

Absolwent naszej szkoły to obywatel Polski, Europy i świata, który realizuje się w sferach: fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, aksjologicznej i społecznej.

Absolwent Liceum Ogólnokształcącym im. Czesława Tańskiego w wyniku oddziaływań dydaktycznych i wychowawczych ze strony szkoły, rodziny, środowiska staje się dojrzałym człowiekiem, wyposażonym w podstawową wiedzę ogólną o określonej postawie moralno-społecznej.

Po ukończeniu szkoły absolwent powinien nadal szanować tradycję szkolną, darzyć szacunkiem swoich wychowawców i nauczycieli, być pomocnym wobec innych absolwentów szkoły, wyrażać się z godnością o miejscu i ludziach, którzy pracowali nad jego wykształceniem i wychowaniem.

Sylwetka absolwenta

Sfera fizyczna	Sfera emocjonalna	Sfera intelektualna	Sfera aksjologiczna (wartości)	Sfera społeczna
Jest aktywny fizycznie	Zna siebie, swoje mocne i słabe strony	Umiejętnie posługuje się zdobytą wiedzą	Cechuje się wysoką kulturą osobistą	Aktywnie uczestniczy w życiu społecznym i kulturalnym
Dbą o bezpieczeństwo własne i innych	Akceptuje siebie	Jest dobrze przygotowany do studiów i kształcenia się przez całe życie	Przestrzega zasad moralnych	Dbą o kulturę języka
Promuje zdrowy tryb życia	Jest świadomy swoich myśli i uczuć, widzi potrzebę pracy nad sobą	Jest ciekawy świata	Wyraża życzliwość i szacunek wobec innych, jest człowiekiem prawym	Jest przygotowany do funkcjonowania w społeczeństwie demokratycznym
Nie ulega/walczy z nałogami	Wie gdzie szukać pomocy w rozwiązywaniu swoich trudności	Posługuje się językami obcymi	Cechuje go odpowiedzialność i umiejętność ponoszenia konsekwencji swoich działań	Potrafi rzetelnie pracować indywidualnie i w grupie
	Jest ambitny, radzi sobie ze stresem	Działa w społeczeństwie informacyjnym, umie korzystać z nowoczesnych technologii	Zna i szanuje historię i kulturę narodową, szanuje tradycję szkolną	Potrafi skutecznie porozumiewać się i nawiązywać relacje
	Jest zdolny do dokonywania właściwych wyborów	Potrafi logicznie, krytycznie i twórczo myśleć	Jest patriotą, otacza szczególną czcią godło, barwy narodowe i hymn państwowy, szanuje mundur wojskowy, policyjny który uosabia uświęcone tradycją wartości oręza polskiego	W przemyślany sposób kieruje swoją karierą zawodową
	Potrafi motywować samego siebie i bliskich do osiągnięcia zamierzonych celów	Potrafi korzystać z różnych źródeł informacji	Odważnie reaguje na zło, przeciwstawia się niesprawiedliwości i nałogom	Nie jest obojętny wobec negatywnych postaw i poczynań, udziela pomocy potrzebującym i występuje w obronie pokrzywdzonych,
	Posiada realny optymizm		Odpowiedzialnie korzysta z zasobów środowiska naturalnego	Efektywnie współdziała z innymi ludźmi w różnych obszarach
	Jest elastyczny i otwarty na zmiany		Jest obywatelem Polski, Europy, świata	Czuje solidarność i współodpowiedzialność ze swą społecznością i krajem

Rozdział X

Strategie wychowawczo-profilaktyczne

Cele i zadania programu realizowane będą w oparciu o następujące strategie wychowawczo-profilaktyczne:

- ❖ Strategia edukacyjna – pomaga uczniom w rozwijaniu podstawowych umiejętności życiowych a także korzystanie z pomocy i aktywności rodziców. Uczniowie zaspokajają swoje potrzeby fizyczne, psychiczne i społeczne.
- ❖ Strategie informacyjne – ma na celu dostarczenie adekwatnych, szczerych i aktualnych informacji o istniejących zagrożeniach i możliwościach zabezpieczenia się przed nimi. Szkoła współpracuje z rodzicami poprzez spotkania, wywiadówki, konsultacje, prelekcje, szkolenia dla rodziców. Szkoła dostarcza uczniom wiedzy o zagrożeniach, udziela informacji gdzie można uzyskać poradę w sytuacjach rodzinnych. Nauczyciele i wychowawcy wpływają na eliminowanie zachowań ryzykownych.
- ❖ Strategie komunikacyjne – wyrażanie emocji, inicjowanie dyskusji umożliwiających wyrażanie własnych poglądów, szczerości i otwartości w dyskusji, podejmowanie tematów trudnych, dotyczących jednostki i grupy.
- ❖ Strategie współdziałania – podejmowanie współpracy z uczniem i jego rodzicami, wspólne rozwiązywanie problemów i konfliktów, inspirowanie współpracy między uczniami.
- ❖ Strategie modelowania – bycie wzorem, autorytetem dla ucznia, wskazywanie reguł i norm postępowania na lekcji, w szkole i w otoczeniu innych ludzi.
- ❖ Strategie doświadczania – stwarzanie różnorodnych sytuacji wychowawczych, aktywne i refleksyjne pełnienie ról w klasie i w szkole, dzielenie się efektami własnej pracy z innymi.
- ❖ Strategie alternatyw – stwarzanie warunków do wyboru różnej aktywności przez ucznia oraz różnych strategii umożliwiających mu korzystanie z własnych zasobów i niwelowanie indywidualnych deficytów.
- ❖ Strategie interwencyjne – pomoc w identyfikacji i rozwiązywaniu zaistniałych problemów, udzielania wsparcia w sytuacjach trudnych, techniki interwencyjne, poradnictwo rodzinne i indywidualne oraz telefon zaufania.
- ❖ Strategia zmian środowiskowych – identyfikacja i zmiana tych czynników środowiskowych, które sprzyjają zachowaniom dysfunkcyjnym. Konieczna jest tu współpraca z OPS, Policją i PCPR i PPP.
- ❖ Strategia zmian przepisów – ukierunkowanie na eliminowanie przepisów z zarządzeń promujących dysfunkcyjność oraz wprowadzenie takich które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi oraz zdrowemu stylowi życia.

Rozdział XI

Ceremoniał i tradycje szkoły

§ 1.

Ceremoniał szkolny wraz z harmonogramem uroczystości i imprez szkolnych stanowi integralną część tradycji szkolnej. Jest ważnym rozdziałem szkolnego programu wychowawczego.

§ 2.

1. Szkoła posiada sztandar nadany w 1980 r.
2. Sztandar jest przechowywany na terenie Szkoły w gablocie.
3. Uczestnictwo w poczcie sztandarowym to najbardziej honorowa funkcja uczniowska w Szkole, dlatego w jego składzie winni znajdować się uczniowie o nienaganej postawie i godni takiego zaszczytu.
4. Skład osobowy pocztu sztandarowego:
  - 1) chorąży – uczeń klasy pierwszej, drugiej lub trzeciej;
  - 2) asysta - dwie uczennice klasy pierwszej, drugiej lub trzeciej.
5. Kandydatury składu pocztu sztandarowego są przedstawiane przez Opiekuna Samorządu Uczniowskiego i wychowawców klas na posiedzeniu Radzie Pedagogicznej i przez nią zatwierdzane.
6. Następuje wybór uczniów do składu pocztu cywilnego i mundurowego.
7. Kadencja pocztu trwa dwa lata, począwszy od przekazania sztandaru w dniu zakończenia roku szkolnego dla klas trzecich.
8. O wyborze uczniów do pocztu sztandarowego są powiadomieni rodzice lub opiekunowie prawni uczniów.
9. Po skończeniu kadencji pocztu nazwiska uczniów wpisane są do Kroniki Szkoły.
10. Decyzją Rady Pedagogicznej uczniowie mogą być odwołani ze składu pocztu sztandarowego. w takim przypadku należy dokonać wyboru uzupełniającego.
11. Insignia pocztu sztandarowego stanowią:
  - 1) biało-czerwone szarfy założone przez prawe ramię i wiązane pod lewym, kolorem białym do góry;
  - 2) białe rękawiczki, mundurowi- czarne rękawiczki;
  - 3) odświętny ubiór chorążego i asysty: czarny, granatowy lub grafitowy garnitur i biała koszula (uczeń), czarna, granatowa lub grafitowa spódnica i biała bluzka (uczennica).
  - 4) poczet klas mundurowych - uczniowie ubrani w mundury, czarne berety, czarne buty.
12. Udział sztandaru w uroczystościach na terenie Szkoły dotyczy głównie:
  - 1) rozpoczęcia i zakończenia roku szkolnego;
  - 2) uroczystości rocznicowych;
  - 3) ślubowania klas pierwszych;
  - 4) innych ważnych uroczystości państwowych, szkolnych i okolicznościowych.
13. Sztandar może uczestniczyć w ważnych uroczystościach poza terenem Szkoły.
14. Opiekę nad pocztem sztandarowym sprawuje nauczyciel-opiekun Samorządu Uczniowskiego.

Rozdział XII

Tryb postępowania w sytuacjach trudnych

Pojęcie sytuacji trudnej wychowawczo lub krytycznej

Sytuacja trudna lub krytyczna najczęściej zachodzi, gdy nauczyciel spotyka się z niewłaściwymi postawami uczniów, dezorganizującymi pracę na zajęciach lekcyjnych i poza nimi, a także utrudniającymi realizację i przebieg procesu dydaktyczno-wychowawczego.

Cele procedur

- usprawnienie i zwiększenie skuteczności oddziaływań wychowawczych szkoły w sytuacjach trudnych
- wskazanie działań naprawczych (korekcyjnych, terapeutycznych)
- zapobieganie powtarzaniu się zachowań niepożądanych poprzez wskazanie działań profilaktycznych
- wypracowanie metod współpracy ze środowiskiem rodzinnym ucznia

Warunki konieczne do stosowania procedur

Adekwatne postępowanie w sytuacjach trudnych lub krytycznych wymaga dobrego rozpoznania problemu, zdarzenia, pełnej wiedzy na temat ucznia i jego rodziny, rozpoznania motywów postępowania i zastosowania odpowiedniej procedury postępowania. Nauczyciele i wychowawcy mogą wspierać się pomocą psychologa szkolnego, nadzoru pedagogicznego, personelu medycznego, pracowników obsługi szkoły oraz liczyć na wsparcie Policji, Sądu ds. Rodziny i Nieletnich, poradni specjalistycznych. Skuteczność zastosowania procedur wymaga dobrej współpracy ze środowiskiem rodzinnym ucznia.

Metody, którymi można to osiągnąć to:

- szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne pracowników szkoły, tj. nauczycieli i pracowników administracyjnych. zebrania klasowe integracyjne
- spotkania indywidualne z wychowawcą
- spotkania typu wychowawca - psycholog szkolny - rodzic, które można poszerzyć w zależności od sytuacji o dyrektora, nauczyciela uczącego
- pisemne powiadomienie rodziców ucznia o zaistniałych sytuacjach
- kontakty listowne, telefoniczne, mailowe z rodzicami
- udział rodziców w imprezach szkolnych (uroczystości, pokazy, akademie itp.)
- udział rodziców w wycieczkach szkolnych
- udział rodziców w działaniach wychowawczych szkoły
- powołanie Szkolnego Zespołu Antykryzysowego lub Koordynatora do Spraw Sytuacji Kryzysowych pozostającego we współpracy z Powiatowym Zespołem Antykryzysowym.

Spis sytuacji trudnych wychowawczo oraz zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu.

1. Procedura postępowania w przypadku agresji słownej ucznia lub szerszenia tzw. hejtu.
2. Procedura postępowania nauczyciela z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze.
3. Procedura postępowania wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.
4. Procedura postępowania wobec ucznia – ofiary czynu karalnego.
5. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia względem siebie lub innych osób.
6. Procedura postępowania w przypadku, gdy zaistnieje podejrzenie, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych substancji odurzających.
7. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń jest w posiadaniu substancji przypominającej narkotyk lub uczeń rozprowadza taką substancję wśród uczniów.
8. Procedura postępowania w przypadku dłuższej utrzymującej się nieusprawiedliwionej nieobecności ucznia.
9. Procedura postępowania na wypadek zamiaru próby samobójczej ucznia.
10. Procedura postępowania w przypadku przestępstwa przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu – nauczycielowi.
11. Procedura postępowania, gdy uczeń skarży się na złe samopoczucie w czasie zajęć i pobytu na terenie szkoły.
12. Procedura reagowania na epizod psychotyczny ucznia.
13. Procedura kontaktu z mediami w sytuacji kryzysowej.
14. Procedura ustalania okoliczności i przyczyn wypadków uczniów i pracowników szkoły oraz postępowania powypadkowego.
15. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia kradzieży na terenie szkoły.
16. Procedura postępowania w przypadku niszczenia przez ucznia mienia szkolnego.
17. Procedura postępowania w przypadku włamania do dziennika elektronicznego i fałszerstwa wpisów dokonanego przez ucznia lub kradzieży dokumentacji szkolnej.
18. Procedura postępowania w sytuacji stwierdzenia, w społeczności szkoły, zjawiska mobbingu lub bullyingu.
19. Procedura postępowania z uczniem przewlekle chorym

1. Procedura postępowania w przypadku agresji słownej lub szerszenia tzw. hejtu.

Podstawy prawne stosowanej procedury:

1. Zarządzenie Nr 590 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
2. Kodeks postępowania karnego.
3. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.
5. Statut Liceum Ogólnokształcącego im. Czesława Tańskiego w Puszczy Mariańskiej.

I. Działania profilaktyczne:

1. Omówienie problematyki na Radzie Pedagogicznej – szkolenie wewnętrzne lub zewnętrzne.
2. Zapoznanie nauczycieli i uczniów z konsekwencjami karnymi agresji słownej i mowy nienawiści
  - szkolenie wewnętrzne lub zewnętrzne
  - spotkanie z przedstawicielem Policji, Straży Miejskiej, innych służb.
3. Zapoznanie uczniów i rodziców ze sposobem postępowania w przypadku wystąpienia agresji słownej i mowy nienawiści - wdrażanie procedury.
4. Analiza zagrożenia problemem – Zespół Kryzysowy lub Koordynator ds. Bezpieczeństwa.

II. Działania na wypadek zaistnienia przypadku agresji słownej ucznia lub szerszenia przez niego tzw. hejtu:

1. Nauczyciel, pracownik szkoły, rodzic inny uczeń będący świadkiem agresji słownej zobowiązany jest do:
Natychmiastowej słownej i stanowczej reakcji na zaistniałą sytuację, tzn.:
  - zareagować i powstrzymać dalszą agresję słowną i mowę nienawiści.
  - wyjaśnić z uczniem bądź uczennicą jego zachowanie;
  - zgłosić fakt do wychowawcy bądź psychologa szkolnego;
  - zanotować zaistniałe zdarzenie w dzienniku lekcyjnym
2. Wychowawca bądź psycholog szkolny przeprowadza rozmowę o charakterze ostrzegawczym z uczniem bądź uczniami biorącymi udział w zachowaniu agresywnym celem ustalenia przyczyn – konfrontacja zdarzenia.
3. Wychowawca bądź psycholog szkolny informuje uczniów o konsekwencjach zachowania agresywnego, zgodnych ze Statutem Szkolnym.
4. Wychowawca wzywa rodziców do szkoły i powiadamia ich o zaistniałej sytuacji. Fakt rozmowy z rodzicem wychowawca odnotowuje w dzienniku lekcyjnym (opis szczegółowy zdarzenia przechowuje w teczce wychowawcy).
5. W przypadku powtarzających się aktów agresji słownej lub pojawiającego się nasilenia przejawów agresji słownej u ucznia, wychowawca zwraca się z prośbą o pomoc do Dyrektora Szkoły.
6. Dyrektor Szkoły przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców i wychowawcy. Zobowiązuje rodziców do podjęcia działań zapobiegających agresji słownej przez ucznia.
7. W przypadku braku poprawy zachowania ucznia, dyrektor podejmuje działania dyscyplinujące zgodnie ze Statutem Szkoły.
8. W przypadku agresji słownej skierowanej do nauczyciela lub innych pracowników szkoły, dyrektor zobowiązany jest do podjęcia działań zgodnie z procedurą postępowania w przypadku przestępstwa przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu.

III. Działania naprawcze:

1. Współpraca pomiędzy wychowawcą, dyrektorem, psychologiem szkolnym i rodzicem – monitoring zachowania ucznia po interwencji zgodnej z procedurą.

2. Procedura postępowania nauczyciela z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze.

Podstawy prawne:

1. Zarządzenie Nr 590 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
2. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.
4. Statut Liceum Ogólnokształcącego im. Czesława Tańskiego w Puszczy Mariańskiej.

I. Działania profilaktyczne:

1. Omówienie problematyki na Radzie Pedagogicznej - szkolenie wewnętrzne lub zewnętrzne.
2. Zapoznanie uczniów z konsekwencjami niewłaściwego zachowania.
3. Zapoznanie uczniów i rodziców ze sposobem postępowania w przypadku ucznia sprawiającego trudności wychowawcze - wdrażanie procedury .
4. Analiza problemu - Zespół Antykryzysowy.

II. Działania na wypadek zaistnienia przypadku ucznia sprawiającego trudności wychowawcze:

1. Nauczyciel - wychowawca ma obowiązek przeprowadzenia diagnozy sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów na początku roku szkolnego.
2. Nauczyciel podejmuje działania wychowawcze zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązywania problemów szkolnych ucznia.
3. Nauczyciel informuje rodzica o istniejących trudnościach i zapoznaje go ze swoim planem działań, jednocześnie zobowiązuje rodzica do rzetelnej współpracy.
4. W przypadku utrzymujących się trudności wychowawczych z uczniem nauczyciel inicjuje spotkanie z członkami zespołu kryzysowego celem uzyskania pomocy i wsparcia w przezwyciężaniu problemów wychowawczych.
5. Zespół Antykryzysowy opracowuje plan naprawczy w celu przezwyciężenia trudności ucznia uwzględniający zadania i zobowiązania do realizacji dla rodziców.
6. Psycholog we współpracy z wychowawcą klasy przeprowadza diagnozę problemów wychowawczych i emocjonalnych ucznia.
7. Wychowawca występuje do rodzica o zgodę na przeprowadzenie badań w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, rzetelnie informując rodzica o znaczeniu opinii w dalszej edukacji ucznia.
8. W przypadku braku zgody rodzica na przeprowadzenie badań ucznia w poradni ucznia, którego postępowanie zagraża bezpieczeństwu innych, nauczyciel postępuje zgodnie z procedurą dotyczącą postępowania z uczniem agresywnym.
9. Na najbliższym spotkaniu Rady Pedagogicznej nauczyciel szczegółowo zapoznaje grono

nauczycielskie z zaistniałym problemem, przedstawia dotychczasowe działania oraz stan faktyczny na dany dzień.

III. Działania naprawcze:

1. Współpraca pomiędzy wychowawcą, dyrektorem, psychologiem szkolnym i rodzicem - monitoring zachowania ucznia po interwencji zgodnej z procedurą.

3. Procedura postępowania wobec ucznia -sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
2. Zarządzenie Nr 590 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
3. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji
4. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r.
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego.

I. Działania profilaktyczne.

1. Szkolenie Rady Pedagogicznej na temat odpowiedzialności karnej dzieci i młodzieży.
2. Uświadamianie uczniów z konsekwencjami karnymi niewłaściwego zachowania - prelekcja, spotkania z przedstawicielami Policji, Straży Miejskiej.
3. Poznanie środowiska lokalnego i rodzinnego uczniów, zwrócenie uwagi na możliwość demoralizacji.
4. Zapoznanie z procedurą uczniów oraz rodziców i opiekunów.

II. Postępowanie wobec ucznia, sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

Nauczyciel bądź pracownik szkoły, który jest świadkiem powyższego działania ucznia, jest zobowiązany do:

1. Doprowadzenia sprawcy, jeżeli przebywa na terenie szkoły, pod opiekę psychologa, lub dyrektora szkoły (powiadomienie o incydencie).
2. Zabezpieczenia ewentualnych dowodów przestępstwa lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa.
3. Współpracy z wychowawcą klasy w ustaleniu okoliczności czynu
4. Powiadomienia rodziców/opiekunów prawnych sprawcy.
5. Ustalenia okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
6. Sporządzenia notatki służbowej, przechowywania dokumentacji zdarzenia w teczce wychowawcy.

Dyrektor szkoły jest zobowiązany do:

1. Niezwłocznego powiadomienia policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
2. Nadzoru przebiegu dochodzenia na terenie szkoły.

III. Działania naprawcze:

1. Po wystąpieniu zdarzenia, jeżeli jest to możliwe, Zespół Kryzysowy określa sposób postępowania.

4. Procedura postępowania wobec ucznia - ofiary czynu karalnego

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
2. Zarządzenie Nr 590 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
3. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji
4. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r.
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego.

Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

Nauczyciel, który był świadkiem zdarzenia karalnego bądź otrzymał informacje o takim fakcie jest zobowiązany do:

1. Udzielenia pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie pielęgniarki lub lekarza, w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłocznego powiadomienia wychowawcy klasy oraz dyrektora szkoły.

Wychowawca klasy:

1. Powiadamia rodziców ucznia, pozostaje z uczniem do czasu przybycia rodziców/opiekunów prawnych.
2. Ustala okoliczności zdarzenia.
3. Wpisuje uwagę lub naganę uczniowi odpowiedzialnemu za zdarzenie w dzienniku lekcyjnym wg. kar przewidzianych w Statucie Szkolnym
4. Sporządza notatkę służbową ze zdarzenia, przechowuje ją w teczce wychowawcy.

Dyrektor szkoły:

1. Zawiadamia policję w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
2. Sprawuje nadzór lub wyznacza osoby odpowiedzialne za wyjaśnienie zdarzenia.
3. W sytuacji koniecznej może dokonać obywatelskiego zatrzymania sprawcy.

5. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia względem siebie lub innych

Podstawy prawne stosowanej procedury:

1. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

3. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego.
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem

I. Działania profilaktyczne.

1. Omówienie problematyki na Radzie Pedagogicznej – szkolenie wewnętrzne lub zewnętrzne.
2. Zapoznanie uczniów z procedurą w czasie godzin wychowawczych.
3. Zapoznanie rodziców z procedurą w czasie zebrania.
4. Poruszenie problematyki agresywnego zachowania, pomocy uczniom przejawiającym agresywne zachowanie oraz poszkodowanym w czasie spotkań z psychologiem.
3. Wychowawca informuje rodziców ucznia o jego agresywnym zachowaniu, zwracając uwagę na konieczność przeprowadzenia przez rodziców rozmowy z dzieckiem.
4. Uczeń, który dopuścił się zachowania agresywnego, otrzymuje uwagę lub naganę wpisaną przez wychowawcę klasy do dziennika lekcyjnego.

6. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych substancji odurzających

Podstawy prawne stosowanej procedury:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu Alkoholizmowi.
3. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.
4. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.
5. Zarządzenie Nr 590 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. -Kodeks postępowania karnego.
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem

I. Działania przeciwdziałające, zwracające uwagę na zachowanie wskazujące na spożycie przez ucznia alkoholu, narkotyków lub innych substancji odurzających:

1. Omówienie problematyki na Radzie Pedagogicznej - szkolenie wewnętrzne lub zewnętrzne.
2. Zapoznanie uczniów z procedurą w czasie godzin wychowawczych.
3. Zapoznanie rodziców z procedurą w czasie zebrania.
4. Wskazanie konsekwencji spożywania i uzależnienia od środków odurzających, alkoholu, narkotyków, poruszana na spotkaniach z psychologiem i pedagogiem szkolnym.
5. Działania wychowawców i innych nauczycieli na rzecz profilaktyki uzależnień.

II. Działania na wypadek podejrzeń nauczyciela co do ucznia, którego zachowanie wskazuje na spożycie alkoholu, narkotyków lub innych substancji odurzających:

Nauczyciel bądź pracownik szkoły, który podejrzewa, że uczeń może być pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wzywa pielęgniarkę szkolną w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego przybycia do szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje dyrektor szkoły, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji zgodnie z art.43 ust.1 Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości (stężenie we krwi powyżej 0,5 promila alkoholu lub w wydychanym powietrzu powyżej 25 mg w 1 dm³), policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
6. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji policji.

III. Działania naprawcze:

1. Zebranie Zespołu Kryzysowego - ustalenie dalszych etapów postępowania.
2. Pomoc pedagoga i psychologa szkolnego - kontakt z instytucjami państwowymi lub społecznymi.
3. Diagnoza wsparcia ucznia przez rodzinę, bliskich i znajomych.

7.Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń jest w posiadaniu substancji przypominającej narkotyk

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.
2. Zarządzenie Nr 590 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich
3. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji
5. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.
- 7.Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks postępowania karnego.

I. Działania przeciwdziałające, zwracające uwagę na możliwość posiadania substancji przypominającej narkotyki:

1. Szkolenie Rady Pedagogicznej na temat środków i substancji narkotycznych.
2. Indywidualne szkolenia lub udział w kursach, konferencjach dotyczących narkotyków, nauczycieli i innych pracowników szkoły.
3. Spotkanie młodzieży ze specjalistami od uzależnień, ze szczególnym zwróceniem uwagi na skutki zażywania środków odurzających.
4. Zapoznanie z procedurą uczniów oraz rodziców i opiekunów.

II. Działania podczas interwencji:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, psycholog, itp.) ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.
2. O swoich spostrzeżeniach nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców / opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości torby szkolnej, dyrektor szkoły wzywa Policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel informuje niezwłocznie Policję w celu natychmiastowego przekazania zabezpieczonej substancji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję.
5. Całe zdarzenie wychowawca wraz z nauczycielem podejmującym procedurę dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami i umieszcza w teście wychowawcy klasy.
6. Dalsze czynności wyjaśniające prowadzi Policja.
7. Szkoła podejmuje ostateczne decyzje dotyczące sprawy po przeprowadzeniu dochodzenia i otrzymaniu wyjaśnień od Policji.

8. Procedura postępowania w przypadku dłużej utrzymującej się nieusprawiedliwionej nieobecności ucznia

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 lutego 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.
3. Statut Liceum Ogólnokształcącego im. Czesława Tańskiego w Puszczy Mariańskiej

II. Działania na wypadek zaistnienia sytuacji.

1. W przypadku utrzymującej się nieobecności ucznia bez powiadomienia szkoły przez rodziców (tydzień) wychowawca telefonicznie informuje rodziców o nieobecności ucznia w szkole, z prośbą o kontakt osobisty.

2. Jeżeli ujawniono wcześniejsze przypadki nieusprawiedliwionej nieobecności ucznia w szkole, wychowawca wykonuje telefon informujący rodziców o jego absencji w dniu jej wystąpienia.
3. Jeżeli nie ma możliwości kontaktu telefonicznego, mailowego lub rodzic dwukrotnie nie stawił się na umówione spotkanie z wychowawcą, zostaje wysłane pisemne zawiadomienie o absencji ucznia (listem poleconym przez sekretariat szkoły) z prośbą o kontakt rodzica ze szkołą.
4. W przypadku dalszego unikania kontaktu ze strony rodziców/opiekunów prawnych dyrektor szkoły przekazuje pisemną informację o nierealizowaniu obowiązku szkolnego lub nauki przez ucznia i niedopełnieniu obowiązków przez rodziców/opiekunów prawnych.

9. Procedura postępowania na wypadek zamiaru próby samobójczej ucznia

Podstawy prawne stosowanej procedury:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
2. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

I. Działania przeciwdziałające, zwracające uwagę na możliwość popełnienia zamachu samobójczego.

1. Omówienie problematyki na Radzie Pedagogicznej - szkolenie wewnętrzne lub zewnętrzne.
2. Wdrażanie procedur przewidywania zamachów samobójczych - „Lista sprawdzająca zamiar samobójczy ucznia”
3. Analiza zagrożenia problemem samobójstw - Zespół Kryzysowy.
4. Zwracanie uwagi na uczniów przekazujących:
  - a) komunikaty werbalne i niewerbalne o możliwości popełnienia próby samobójczej, np:
    - „wołałbym nie żyć”,
    - „wołałbym się nigdy nie urodzić”,
    - „mam ochotę się zabić”,
    - pisanie testamentu,
    - rozmowy na temat życia pozagrobowego,
    - brak troski o wygląd zewnętrzny,
    - unikanie kontaktów koleżeńskich,

II. Działania na wypadek zaistnienia zamachu samobójczego.

1. Pracownik szkoły będący świadkiem zamachu samobójczego na terenie szkoły jest zobowiązany do udzielenia pierwszej pomocy przed medycznej, wezwania Pogotowia Ratunkowego, poinformowania opiekunów prawnych, rodziców, dyrektora szkoły.
2. Zabezpieczenie miejsca zdarzenia, zapewnienie opieki uczniowi.
3. Dyrektor szkoły powiadamia organ prowadzący szkołę oraz kuratorium. Dyrektor szkoły powiadamia wyżej wymienione organy, jeśli powziął informacje o zamachu samobójczym ucznia także poza terenem szkoły.
3. Dyrektor szkoły zwołuje niezwłocznie Zespół Kryzysowy, który podejmuje następujące działania:

- a) analiza zaistniałej sytuacji,
- b) nawiązanie kontaktu z poszkodowanym lub jego rodziną (ustalenie stanu zdrowia dziecka),
- c) zapewnienie wsparcia psychologicznego uczniowi oraz jego rodzinie,
- d) powiadomienie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Żyrardowie o zaistniałym zdarzeniu, nawiązanie współpracy z innymi instytucjami państwowymi w celu rozwiązania zaistniałego problemu,
- e) bieżące monitorowanie sytuacji.

III. Działania naprawcze.

1. Dokonanie oceny ryzyka ponowienia zamachu poprzez ucznia.
2. Kontakt z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Żyrardowie w celu ustalenia strategii działań.
3. Diagnoza wsparcia ucznia przez rodzinę, bliskich, znajomych

10. Procedura postępowania w przypadku przestępstwa przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu/nauczycielowi

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
3. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego.
4. Ustawa z dnia 11 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Zgodnie z przepisami Kodeksu karnego, za przestępstwa przeciwko funkcjonariuszom publicznym należy uznać:

- art. 222 - naruszenie nietykalności osobistej,
- art. 223 - czynną napaść wspólnie z innymi osobami lub z użyciem broni palnej lub innego niebezpiecznego przedmiotu bądź środka obezwładniającego,
- art. 224 - stosowanie groźby bezprawnej lub przemocy w celu zmuszenia funkcjonariusza publicznego do przedsięwzięcia lub zaniechania prawnej czynności służbowej,
- art. 226 - znieważenie funkcjonariusza publicznego.

I. Procedura postępowania w przypadku przestępstwa przeciwko nauczycielowi.

1. Jeżeli w stosunku do nauczyciela uczniów, rodzic lub inna osoba używa obelżywych wyzwisk, groźenia, opluwania, przyczepiania karteczek z obraźliwymi tekstami, rzucania przedmiotami, stosuje agresję fizyczną lub psychiczną, itp. to:
  - a) nauczyciel o zaistniałej sytuacji powiadamia dyrektora szkoły, opisując okoliczności,
  - b) wychowawca klasy w porozumieniu z nauczycielem sporządza pisemną notatkę, którą przechowuje
  - c) w przypadku popełnienia przestępstwa przez osobę pełnoletnią dyrektor zawiadamia policję,
  - d) gdy sprawcą był uczeń, dyrektor w porozumieniu z wychowawcą, udziela nagany,
  - e) dyrektor szkoły o wydarzeniu informuje rodziców/prawnych opiekunów,

f) w przypadku ponownego popełnienia przestępstwa przez tego samego ucznia dyrektor szkoły zawiadamia policję.

11. Procedura postępowania w przypadku, gdy uczeń skarży się na złe samopoczucie w czasie pobytu na terenie szkoły.

Podstawy prawne stosowanej procedury:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty
2. Rozporządzenie MENIS z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach

I. Postępowanie nauczyciela w przypadku złego samopoczucia ucznia.

1. Nauczyciel po uzyskaniu informacji od ucznia dotyczących jego stanu zdrowia podejmuje następujące czynności:
  - a) w nagłych wypadkach natychmiast kontaktuje ucznia/uczennicę z pielęgniarką szkolną poprzez woźną lub innego pracownika szkoły
  - b) w innych przypadkach zaprowadza ucznia/uczennicę do pielęgniarki szkolnej podczas przerwy
  - c) jeśli stan zdrowia ucznia jest zły, nauczyciel lub pielęgniarka informują o tym fakcie dyrektora.
2. Dyrektor lub wychowawca zawiadamia rodziców lub opiekunów o złym samopoczuciu ucznia/uczennicy i konieczności odebrania go ze szkoły, lub jeśli wymaga tego sytuacja wzywa pogotowie ratunkowe.
3. Dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba (pielęgniarka szkolna) sprawuje opiekę nad uczniem do czasu przybycia pogotowia lub rodziców.
4. W przypadku nieobecności pielęgniarki nauczyciel kontaktuje się z wychowawcą klasy.
5. W przypadku nieobecności pielęgniarki i wychowawcy nauczyciel kontaktuje się z psychologiem.
6. Niedopuszczalne jest wyrażenie zgody na samodzielny powrót ucznia/uczennicy do domu, nawet w przypadku telefonicznej rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi.

12. Procedura reagowania na epizod psychotyczny ucznia

I. Działania profilaktyczne.

1. Omówienie skutecznych metod reagowania –współpraca ze specjalistą.
2. Omówienie procedury w Zespole Antykryzysowym.
3. Zapoznanie uczniów i nauczycieli z „10 tezami o schizofrenii”
4. Opracowanie listy placówek zajmujących się udzielaniem pomocy osobom chorym psychicznie.

II. Procedura postępowania w związku z epizodem psychotycznym ucznia.

1. Nauczyciel będący świadkiem zdarzenia pozostaje w kontakcie z uczniem, nie pozostawia ucznia samego.
2. W czasie kontaktu z uczniem reaguje spokojnie, łagodnie i delikatnie.

3. Nauczyciel próbuje jak najszybciej, bez rozgłosu, przeprowadzić ucznia w spokojne, bezpieczne miejsce (gabinet pielęgniarki, sekretariat, pokój dyrektora lub psychologa szkolnego).
4. Nauczyciel o zaistniałej sytuacji jak najszybciej informuje dyrektora szkoły.
5. Dyrektor, nauczyciel lub wskazana przez niego osoba natychmiast zawiadamia pogotowie ratunkowe.
6. Dyrektor udziela informacji telefonicznej rodzicom/opiekunom prawnym.

III. Działania naprawcze

1. Jeżeli uczeń wraca do szkoły po leczeniu szpitalnym (dłuższej nieobecności), należy przygotować klasę do odpowiedniego zachowania się. Zaplanować tematyczne zajęcia edukacyjne, spotkanie z psychologiem, itp.
2. Jeżeli uczeń nie wyraża chęci na informowanie klasy o chorobie, nie podejmować działań patrz pkt.1.
3. Zorganizować spotkanie nauczycieli ze specjalistą, określić wymagania wobec ucznia biorąc pod uwagę natężenie choroby i skutki uboczne stosowanych leków.
4. W miarę możliwości konsultować postępowanie wobec ucznia z lekarzem prowadzącym leczenie.
5. Udzielić wsparcia rodzicom, wskazać możliwości korzystania z form leczenia psychicznego dostępnych w PPP, PZP, przyszpitalnych grupach wsparcia.

13. Procedura kontaktu z mediami w sytuacji kryzysowej

1. Kontakt z mediami w sytuacji kryzysowej odbywa się w formie oficjalnych komunikatów.
2. W przygotowaniu oficjalnych komunikatów bierze udział Zespół Kryzysowy, należy podjąć współpracę z Wydziałem Edukacji Starostwa Powiatowego w Żyrardowie.
3. Tylko dyrektor lub wyznaczona przez dyrektora osoba kontaktuje się z mediami, przekazuje niezbędne informacje.
4. Pozostali pracownicy szkoły nie udzielają informacji o kryzysie, nie wyrażają swoich opinii publicznie do czasu oficjalnego zakończenia sprawy.
5. Należy wyznaczyć miejsce oraz godzinę, gdzie będą udzielane informacje dotyczące zdarzenia.
6. Na zapytania ze strony mediów należy odpowiadać natychmiast, przekazując jedynie pewne informacje, unikając domysłów na temat prawdopodobnych przyczyn sytuacji kryzysowej.
7. W miarę możliwości należy zwołać konferencję prasową, której przewodniczący dyrektor szkoły lub osoba przez niego upoważniona.
8. Obecność kadry zarządzającej na konferencji jest obowiązkowa.

14. Procedura ustalania okoliczności i przyczyn wypadków uczniów i pracowników szkoły oraz postępowania powypadkowego

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych
2. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach
3. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lipca 1998 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz sposobu ich dokumentowania, a także zakresu informacji zamieszczanych w rejestrze wypadków przy pracy
4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie trybu uznawania zdarzenia powstałego w okresie ubezpieczenia wypadkowego za wypadek przy pracy, kwalifikacji prawnej zdarzenia, wzoru karty wypadku i terminu jej sporządzenia
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad oraz trybu uznawania zdarzenia za wypadek w drodze do pracy lub z pracy, sposobu jego dokumentowania, wzoru karty wypadku w drodze do pracy lub z pracy oraz terminu jej sporządzania

I. Katalog zdarzeń

1. Za wypadek ucznia/pracownika uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z realizacją zajęć szkolnych/z wykonywaniem pracy:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez ucznia/pracownika zwykłych czynności lub poleceń nauczycieli/ przełożonych,
- podczas lub w związku z wykonywaniem przez ucznia/ pracownika czynności (bez polecenia) w czasie pozostawania pod nadzorem szkoły/ w czasie wykonywania obowiązków pracowniczych,
- podczas zajęć szkolnych, poza terenem szkoły, wynikających z realizacji zadań programowych szkoły,
- w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji zakładu pracy w drodze między siedzibą zakładu pracy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

2. Za śmiertelny wypadek ucznia/pracownika uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć w okresie nie przekraczającym 6 miesięcy od dnia wypadku.

3. Za ciężki wypadek ucznia/pracownika uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, takie jak: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności rozrodczej lub inne uszkodzenie ciała albo rozstroju zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, całkowita lub częściowa niezdolność do nauki/pracy w szkole albo trwałe, istotne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

4. Za zbiorowy wypadek ucznia/pracownika uważa się wypadek, któremu w wyniku tego samego zdarzenia uległy co najmniej dwie osoby.

II. Katalog otwarty zdarzeń szczególnych.

Wypadkiem ucznia jest uraz, który zaistniał na terenie szkoły powodujący widoczne drobne krwawienie lub urazowe zmiany ciała: siniaki, guzy, zadrapania, itp.

Wypadkiem ucznia jest uraz, który powstał na terenie szkoły i nie spowodował łatwo dostrzegalnych zmian zewnętrznych, ale był wskazany jako przyczyna nieobecności na lekcji lub zajęciach.

Wypadkiem ucznia jest również wyżej wymieniony uraz, który zdarzył się podczas imprezy lub wycieczki szkolnej organizowanej przez szkołę.

Badaniu w trybie ustalonym dla wypadku ucznia podlega każde zdarzenie zgłoszone pisemnie (wzór zgłoszenia do pobrania w sekretariacie szkoły) przez rodziców, opiekunów lub świadka wypadku (pracownika szkoły).

III. W sprawie ustalenia okoliczności i przyczyn wypadków uczniowskich i pracowniczych powołuje się zespół powypadkowy w składzie:

a) przewodniczący - specjalista ds. BHP

- .....

b) członek – Społeczny Inspektor Pracy

- .....

IV. Postępowanie pracownika szkoły w czasie zaistnienia wypadku.

1. Pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pomocy przedmedycznej oraz sprowadzając pomoc (pogotowie ratunkowe, pielęgniarkę szkolną, inną osobę pełnoletnią).

2. Pracownik szkoły, który przyjął informację o wypadku śmiertelnym, ciężkim, zbiorowym jest zobowiązany do zabezpieczenia miejsca wypadku do czasu ustalenia okoliczności i przyczyn w sposób wykluczający:

-dopuszczenie do miejsca osób niepowołanych,

-zmiany położenia przedmiotów, które spowodowały wypadek lub pozwolą odtworzyć jego okoliczności.

3. Dokonywanie zmian w miejscu wypadku jest dopuszczalne, jeżeli zachodzi konieczność ratowania osób lub mienia albo zapobieżenia grożącemu niebezpieczeństwu.

4. W sytuacji innego wypadku zespół powypadkowy ustala okoliczności i przyczyny na podstawie rozmów przeprowadzonych z poszkodowanym i świadkami wypadku.

5. Każdy wypadek jaki zdarzył się na terenie szkoły lub podczas zajęć organizowanych przez szkołę poza jej terenem należy zgłosić niezwłocznie na obowiązującym druku. Obowiązek zgłoszenia dotyczy rodziców, opiekunów prawnych, pracowników szkoły.

4. O wypadku śmiertelnym, ciężkim, zbiorowym informować niezwłocznie dyrektora, a w razie jego nieobecności nauczyciela lub psychologa.

5. Dyrektor informuje o wypadku:

- rodziców poszkodowanego (prawnych opiekunów),
- szkolnego specjalistę ds. BHP, społecznego inspektora pracy,
- o wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym – także prokuratora i kuratora oświaty,
- o wypadku do którego doszło w wyniku zatrucia – także inspektora sanitarnego.

6. Zespół powypadkowy ustala okoliczności i przyczyny wypadku natychmiast po otrzymaniu wiadomości o wypadku, a w szczególności:

- dokonuje oględzin miejsca wypadku, stanu technicznego urządzeń oraz bada warunki wykonywania pracy/nauki i inne okoliczności, które mogły mieć wpływ na powstanie wypadku,
- prowadzi rozmowę z poszkodowanym (o ile stan zdrowia na to pozwala), świadkami wypadku,
- w miarę potrzeby zasięga opinii lekarza lub innych specjalistów.

7. Przedstawiciel ustawowy poszkodowanego ucznia, poszkodowany pracownik ma prawo zgłoszenia uwag i zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole powypadkowym wg. obowiązujących przepisów o czym zespół powypadkowy jest zobowiązany pouczyć pracownika i ucznia (rodzica lub opiekuna prawnego).

15. Procedura postępowania w przypadku kradzieży na terenie szkoły

Podstawy prawne stosowanej procedury:

1. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny.
2. Ustawa z 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń.
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

I Katalog zdarzeń

1. Kradzież (art. 278 kk)

-zabór cudzej rzeczy w celu przywłaszczenia. Pod pojęciem zaboru rozumie się fizyczne wyjęcie rzeczy spod władztwa właściciela. Dotyczy to również przedmiotu pozostawionego przez niego w znanym mu miejscu w zamiarze późniejszego jej zabrania. Wymóg dokonania zaboru oznacza, że nie jest możliwa kradzież rzeczy znalezionej przez sprawcę lub jemu powierzonej. Nie wyklucza to odpowiedzialności za inne przestępstwo, a mianowicie za przywłaszczenie. Kradzież rzeczy ruchomej o wartości nieprzekraczającej 250 zł stanowi wykroczenie (art. 119 k. w.). Wartość przedmiotu przestępstwa nie ma znaczenia przy zaborze karty bankomatowej.

2. Wykroczeniem pozostaje również zabór w celu przywłaszczenia cudzej rzeczy ruchomej przedstawiającej wartość niemajątkową, np.: pamiątkowy dyplom dla właściciela lub zdjęcie osoby najbliższej (art. 126 § 1 k. w.).

3. Wymienione zachowania są czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13lat a nie ukończył 17 lat.

4. Natomiast z przestępstwem mamy do czynienia wtedy, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. -Kodeks karny.

5. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 kpk).

II. Procedury działania:

1. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zagubienie, zniszczenie, pozostawienie bez nadzoru nauczyciela lub innego pracownika szkoły, przedmiotów wartościowych (np.: telefon, torba, plecak, przedmioty audio- wizualne, zegarek).

2. Przedmioty wartościowe uczeń przynosi do szkoły na własną odpowiedzialność.

3. W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik szkoły jest świadkiem kradzieży lub został poinformowany przez uczniów o dokonaniu kradzieży przez innego ucznia na terenie szkoły, jest zobowiązany do podjęcia następujących działań:

4. Niezwłocznie powiadomić o kradzieży Dyrektora szkoły, psychologa szkolnego, wychowawcę.

5. Ustalić okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.

6. Wskazać sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub psychologowi szkolnemu.

7. W przypadku ustalenia sprawcy nakłonić go do zwrotu skradzionej rzeczy, powiadomić dyrekcję szkoły i rodziców ucznia.

8. Sporządzić notatkę służbową dotyczącą zaistniałego zdarzenia.

9. W przypadku wyjaśnienia zajścia, sprawca jest zobowiązany do naprawienia szkody.

10. Uczeń, za swoje postępowanie, zostaje ukarany zgodnie ze Statutem Liceum.

11. Dyrektor szkoły, po przyjęciu zawiadomienia i wyjaśnień od nauczyciela lub innego pracownika szkoły o kradzieży, informuje odpowiednie służby.

16. Procedura postępowania w przypadku niszczenia mienia szkolnego

Podstawy prawne stosowanej procedury:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich

2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
3. Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1977 r. w sprawie form i metod działań Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
4. Ustawa z 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń.

Podejmowane działania:

1. W sytuacji dostrzeżenia jakiegokolwiek usterki lub zniszczenia mienia szkolnego, każdy uczeń zobowiązany jest zgłosić szkodę nauczycielowi dyżurującemu, wychowawcy lub innemu pracownikowi szkoły.
2. Uczeń, który zniszczył lub uszkodził mienie szkolne, niezależnie od okoliczności, jest zobowiązany zgłosić ten fakt nauczycielowi dyżurującemu, wychowawcy lub innemu pracownikowi szkoły.
3. Uczeń będący świadkiem niszczenia mienia szkolnego ma obowiązek zgłosić ten fakt nauczycielowi dyżurującemu, wychowawcy lub innemu pracownikowi szkoły.
4. Nauczyciel dyżurujący zobowiązany jest podjąć stosowne interwencje wobec sprawcy zniszczenia.
5. W razie potrzeby zabezpieczenia lub naprawy zniszczonego mienia, nauczyciel dyżurujący ma obowiązek niezwłocznie poinformować o tym wychowawcę klasy oraz dyrektora szkoły.
6. Nauczyciel dyżurujący lub każdy inny pracownik szkoły, który został poinformowany o fakcie niszczenia lub zniszczenia mienia szkolnego ma obowiązek, jak najszybciej, powiadomić o tym wychowawcę sprawcy zniszczenia.
7. Wychowawca przeprowadza z uczniem rozmowę na temat zaistniałej sytuacji. Ustala przebieg i okoliczności zdarzenia oraz ewentualnych innych uczestników.
8. Wychowawca podejmuje decyzję o konieczności i sposobie ukarania sprawcy.
9. Wychowawca w porozumieniu z kierownikiem administracji oceniają straty i szkody materialne.
10. Wychowawca niezwłocznie powiadamia rodziców ucznia, który dokonał zniszczenia mienia szkolnego, o zdarzeniu i jego konsekwencjach (wychowawczych i finansowych).
11. Wychowawca ustala z uczniem i rodzicami sposób i termin naprawienia wyrządzonych szkód lub uiszczenia opłaty za ich naprawę (darowizna na rzecz szkoły).
12. Jeśli szkoda nie zostanie naprawiona w ustalonym terminie, dyrektor szkoły wzywa rodziców (opiekunów prawnych) do natychmiastowego wywiązania się z poczynionych ustaleń.

13. W przypadku, gdy rodzice nadal uchylają się od pokrycia kosztów naprawy lub odkupienia zniszczonego mienia oraz gdy wartość kradzieży lub zniszczenia przekracza 250 pln sprawa obligatoryjnie jest zgłaszana na Policję.

14. Rodzice i uczeń zobowiązują się do podjęcia pracy nad eliminacją podobnych szkodliwych zachowań.

15. Procedura ta nie obowiązuje w przypadku uszkodzenia mienia prywatnego, za którego posiadanie przez ucznia, szkoła nie ponosi odpowiedzialności.

16. W przypadku, gdy trudno ustalić, kto dokonał zniszczeń, dyrektor szkoły informuje uczniów klasy, w której może być sprawca, o konieczności jego ujawnienia. Jeśli osoba winna nie zostanie wskazana, dyrektor szkoły może zobowiązać do pokrycia całkowitego kosztu naprawy zniszczonego mienia wszystkich uczniów danej klasy.

17. Procedura postępowania w przypadku włamania i fałszerstwa dziennika elektronicznego i dokumentacji szkolnej dokonanego przez ucznia

Podstawy prawne stosowanej procedury:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
2. Ustawa z 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń.
3. Statut Liceum

Sytuacja fałszerstwa w szkole dotyczy:

- dokonywanie wpisów do elektronicznych dzienników lekcyjnych (wpisywanie, poprawianie, usuwanie ocen, usprawiedliwianie nieobecności),
- przedstawianie fałszywych zwolnień i usprawiedliwień od rodziców,
- podrabianie (przerabianie) zaświadczeń lekarskich, podkładanie prac innych uczniów jako własnych,
- inne przypadki (podrabianie zgody rodziców na udział w zawodach sportowych, wycieczce itp.),
- fałszowanie legitymacji szkolnej,
- fałszowanie podpisu nauczyciela na zwolnieniu wyjścia z lekcji.

1. Osoby mogące podjąć decyzję o wszczęciu postępowania:

- wychowawca klasy,
- nauczyciel przedmiotu,
- psycholog szkolny,
- dyrektor.

2. Procedura postępowania w wypadku stwierdzenia fałszerstwa:

- w przypadku włamania do dziennika elektronicznego dyrektor szkoły powiadamia policję.

- świadek zdarzenia (osoba zgłaszająca) lub osoba, której zgłoszono sytuację zabezpieczenia dowody fałszerstwa (jeśli istnieje taka możliwość),
- powiadamia o sytuacji wychowawcę klasy
- wychowawca klasy powiadamia rodziców ucznia,
- wychowawca ustala termin spotkania z uczniem i jego rodzicami celem wyjaśnienia powodów fałszerstwa,
- wychowawca informuje rodziców i ucznia o konsekwencjach prawnych oraz szkolnych zdarzenia

3. W przypadku włamania i podrobienia dokumentu szkolnego (dziennik, oficjalne dokumenty szkoły) szkoła przekazuje informację na Policję w trybie natychmiastowym.

18. Procedura postępowania w sytuacji stwierdzenia istnienia, w społeczności szkolnej, zjawiska mobbingu lub bullyingu

Podstawa prawna:

1. Art. 9 i 30 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
2. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych (art. 17 ust.1, ust. 2,)
3. Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dn. 4.11.1950 ratyfikowana przez RP w styczniu 1993r.

I. Działania naprawcze:

1. Współpraca pomiędzy wychowawcą, dyrektorem, psychologiem szkolnym i rodzicem - monitoring zachowania ucznia po interwencji zgodnej z procedurą.

Ramowy program zapobiegania agresji w szkole

1. Proponuje się, aby w pierwszej kolejności skoncentrować się na mobbingu bezpośrednim, czyli widocznych, otwarcie agresywnych lub negatywnych zachowaniach skierowanych przeciw innym uczniom, nie zapominając takich formach jak np. próby wyizolowania ucznia z klasy i niedopuszczania do „zabaw” kosztem innych.
2. Zwalczeniu negatywnych zachowań uczniów agresywnych powinno towarzyszyć podkreślenie i wykorzystanie ich stron pozytywnych.
3. Ważne jest, aby nauczyciele i rodzice zdawali sobie sprawę z rzeczywistej skali problemu i chcieli zmienić panującą sytuację.

Środki zaradcze na poziomie szkoły to:

1. Przeprowadzenie ankiety wśród uczniów. Analiza sytuacji.
2. Dzień poświęcony problemowi mobbingu w szkole (zamiast zwykłych lekcji).
3. Większa kontrola podczas przerw (dyżury), częstsze interwencje.
4. Więcej ciekawych zajęć pozalekcyjnych.
5. Uruchomienie dziennika elektronicznego w którym uczniowie mogą informować nauczycieli o niepokojących zjawiskach

6. Ogólnoszkolne zebranie rodziców.
7. Doskonalenie i samodoskonalenie nauczycieli (grupy rozwojowe) – szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne.
8. Współpraca dom - szkoła.

Środki zaradcze na poziomie klasy:

1. Regulamin klasowy zawierający normy postępowania zapobiegające mobbingowi, wyjaśnienie problemu, nagradzanie i sankcje.
2. Godzina wychowawcza poświęcona tematycznie tym problemom.
3. Nauka poprzez współpracę, dająca możliwości bliższego poznania się.
4. Wspólne zajęcia wzmacniające więzi między uczniami.
5. Zebranie rodziców i ewentualne indywidualne rozmowy z rodzicami.

Środki zaradcze na poziomie jednostki:

1. Rozmowy ze sprawcami i ofiarami mobbingu.
2. Rozmowy z rodzicami uczniów, których problem dotyczy.
3. Wykorzystanie pomocy ze strony "neutralnych" uczniów.
4. Pomoc i wsparcie dla rodziców ze strony szkoły.
5. Fachowa pomoc psychologa dla rodziców i uczniów szykanowanych (także szykanujących).
6. Zmiana klasy lub szkoły.

19. Procedura postępowania z uczniem przewlekle chorym

I. Obowiązki rodzica

1. W przypadku ucznia rozpoczynającego naukę w liceum rodzic powinien dostarczyć wychowawcy informacje o stanie zdrowia dziecka przewlekle chorego, objawach choroby, zagrożeniach zdrowotnych, przyjmowanych lekach i ich wpływie na organizm.
2. Jeśli choroba zostanie zdiagnozowana podczas uczęszczania do szkoły rodzic powinien niezwłocznie poinformować o tym fakcie wychowawcę.
3. Rodzic jest zobowiązany do stałej współpracy z wychowawcą chorego ucznia.

II. Obowiązki wychowawcy

Wychowawca jest zobowiązany do przekazania informacji Radzie Pedagogicznej i pozostałym pracownikom szkoły o sposobach postępowania z chorym uczniem na co dzień oraz w sytuacji zaostżenia objawów czy ataku choroby.

III. Obowiązki nauczycieli

1. Nauczyciele są zobowiązani dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także do objęcia go odpowiednimi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
2. W przypadku nasilenia choroby u ucznia podczas pobytu w szkole dyrektor lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców lub prawnych opiekunów.

Uczeń z astmą

Postępowanie

- 1) W przypadku wystąpienia duszności należy podać wziewny lek rozkurczający oskrzela zgodnie z zaleceniem lekarza.
- 2) W przypadku duszności o dużym nasileniu powinno się wezwać Pogotowie Ratunkowe i poinformować rodziców. W czasie oczekiwania na przyjazd karetki pogotowia uczeń wymaga ciągłego nadzoru osoby dorosłej.
- 3) Dodatkowo bardzo ważne jest zapewnienie uczniowi spokoju oraz odizolowanie od osób trzecich.

5. Nakazy

- 1) Częste wietrzenie sal lekcyjnych.
- 2) Uczeń, który ma objawy po wysiłku, powinien przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek.
- 3) Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki.
- 4) W przypadku wystąpienia u ucznia objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić mu zażyć środek rozkurczowy.

6. Zakazy

- 1) Chorzy uczniowie nie powinni uczestniczyć w pracach porządkowych.
- 2) W okresie pylenia roślin dzieci z pyłkowicą nie mogą ćwiczyć na wolnym powietrzu oraz nie powinny uczestniczyć w planowanych wycieczkach poza miasto.
- 3) Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.
- 4) W klasach, gdzie odbywają się lekcje nie powinno być zwierząt futerkowych.

7. Ograniczenia

- 1) Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia.

8. Obszary dozwolone i wskazane dla ucznia

- 1) Uczniowie chorzy na astmę powinni uczestniczyć w zajęciach z wychowania fizycznego. wysportowane dziecko lepiej znosi okresy zaostrzeń choroby.
- 2) Uczeń z astmą nie powinien być trwale eliminowany z zajęć z wychowania fizycznego.
- 3) Uczeń z astmą mogą uprawiać biegi krótkie, a także gry zespołowe.
- 4) Uczniowie z astmą mogą uprawiać gimnastykę i pływanie.
- 5) Uczeń z astmą mogą uprawiać większość sportów zimowych. Bardzo ważny jest dobry kontakt szkoły z rodzicami, po to, aby wspólnie zapewnić mu bezpieczne warunki nauki i pobytu w szkole. Pozwoli to zmniejszyć nadopiekuńczość rodziców a dziecku rozwijać samodzielność i zaufanie do własnych możliwości i umiejętności. Tylko współdziałanie szkoły z rodzicami i lekarzem prowadzącym pomoże prawidłowo funkcjonować uczniowi z astmą oskrzelową w środowisku, gdzie spędza wiele godzin w ciągu dnia.

Uczeń z cukrzycą

Postępowanie przy hipoglikemii lekkiej

Kiedy dziecko jest przytomne, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia:

1. uczeń powinien sprawdzić poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie
2. podać węglowodany proste (sok owocowy, coca-cola, cukier spożywczy rozpuszczony w wodzie lub herbacie, glukoza w tabletkach, płynny miód
3. NIE WOLNO zastępować węglowodanów prostych słodyczami zawierającymi tłuszcze, jak np. czekolada, ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu pokarmowego
4. ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach
5. zawsze należy dążyć do ustalenia przyczyny niedocukrzenia.

Postępowanie przy hipoglikemii średnio ciężkiej

Kiedy dziecko ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami, potrzebuje bezwzględnej pomocy osoby drugiej:

1. oznaczyć glikemię i potwierdzić niedocukrzenie;
2. jeżeli uczeń może połykać podać do picia płyn o dużym stężeniu cukru (np. 3-5 kostek cukru rozpuszczonych w ½ szklanki wody, coli, soku);
3. wezwać Pogotowie Ratunkowe i poinformować rodziców

Postępowanie przy hipoglikemii ciężkiej

Kiedy uczeń jest nieprzytomny, nie ma z nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki NIE WOLNO podawać niczego do picia ani do jedzenia do ust!

1. układamy ucznia na boku
2. wzywamy pogotowie ratunkowe
3. kontaktujemy się z rodzicami ucznia

Uczeń z padaczką

W razie wystąpienia napadu należy:

1. przede wszystkim zachować spokój;
2. ułożyć chorego w bezpiecznym miejscu w pozycji bezpiecznej, na boku;
3. zabezpieczyć chorego przed możliwością urazu w czasie napadu – zdjąć okulary, usunąć z ust ciała obce, podłożyć coś miękkiego pod głowę;
4. asekurować w czasie napadu i pozostać z chorym do odzyskania pełnej świadomości.

Pomoc lekarska jest potrzebna, jeżeli był to pierwszy napad w życiu lub napad trwał dłużej niż 10 minut albo jeśli po napadzie wystąpiła długo trwająca gorączka, sugerująca zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

Rozdział XIII

Ewaluacja programu

Ewaluacja będzie prowadzona na bieżąco i na i koniec roku szkolnego. Program będzie podlegał ocenie skuteczności. Działania wychowawczo-profilaktyczne zakładają powodowanie pozytywnych zmian w postawach i zachowaniu młodych ludzi. Niezbędne,

więc będzie sprawdzanie, czy zmiany te rzeczywiście zachodzą i czy program jest trafny i atrakcyjny. Należy sprawdzać, czy zrealizowano zakładane cele wychowawczo-profilaktyczne i w jakim zakresie, co ułatwiło, a co utrudniło realizację. Taka kontrola umożliwi podjęcie decyzji o zakończeniu, kontynuacji lub wprowadzeniu korekt podnoszących jakość programu.

Metody ewaluacji:

- obserwacja
- wywiad
- ankiety diagnostyczne
- analiza prac
- ankiety ewaluacyjne
- sprawozdania psychologa
- analiza dzienników
- analiza protokołów rad pedagogicznych
- dokumenty Zespołu Wychowawczego

Oczekiwane efekty:

- ❖ Uczniowie będą przestrzegać kultury słowa w szkole i poza nią
- ❖ Rodzice będą świadomi nowych zagrożeń
- ❖ Uczniowie będą posiadać dużą wiedzę o szkodliwości środków uzależniających
- ❖ Uczniowie i rodzice będą wiedzieli do kogo zwrócić się w sytuacji zagrożenia
- ❖ Uczniowie będą chętnie i aktywnie uczestniczyć w promocji zdrowego stylu życia
- ❖ Więcej uczniów będzie radzić sobie ze stresem
- ❖ Uczniowie będą odnosić sukcesy uprawiając różne dyscypliny sportowe
- ❖ Uczniowie potrafią przekazać wiedzę na temat właściwych postaw swoim rówieśnikom Uczniowie potrafią wspierać innych w podejmowaniu właściwych decyzji związanych z odpowiedzialnością za własne czyny
- ❖ Uczniowie będą potrafili zachować się w sytuacjach kryzysowych
- ❖ Uczniowie będą znali zasady udzielania pierwszej pomocy
- ❖ Obniży się ilość nieusprawiedliwionych nieobecności na zajęciach
- ❖ Nastąpi poprawa wyników w nauce
- ❖ Uczniowie będą mieć poczucie własnej wartości

Rozdział XIV

Uchwalenie programu profilaktyczno-wychowawczego

Na podstawie art. 84 Prawa Oświatowego rada rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną uchwaliła program wychowawczo-profilaktyczny szkoły, o którym jest mowa w art. 26 Prawa Oświatowego. Uchwalenia dokonano na radzie pedagogicznej w dniu 17.04.2019 r.